

РАННІ ОЗНАКИ НАРКОМАНІЇ

Наркоманія – це захворювання, що виникає у разі систематичного вживання речовин, що включені до списку наркотиків і проявляється психічною та фізичною залежністю від них.

В останнє десятиріччя спостерігається швидке зростання наркоманії серед населення. В коло споживачів наркотиків втягується досить значна кількість молоді та підлітків. Саме у підлітковому віці, як правило, вперше вживаються наркотичні речовини. Тому дуже важливо вміти помічати та розрізняти ранні ознаки вживання наркотиків, коли проблема ще не набула хронічного характеру і значно легше піддається лікуванню.

До найпоширеніших наркотичних речовин на Україні відносяться:

- препарати конопель (канабіоїди);
- препарати опію (опіати);
- психостимулятори (амфетаміни).

Найчастіші шляхи вживання наркотичних речовин:

- паління (гашиш, марихуана, анаша, героїн та ін.);
- внутрішньовенне введення наркотичних речовин (екстракт з макової соломки “ширка”, героїн, ефедрон та ін.);
- вживання таблеткових форм (екстазі, первертин т він.);
- вдихання (героїн, марихуана, гашиш та ін.).

Ранні ознаки вживання наркотиків можуть бути різними, в залежності від того, який наркотик, в якій кількості та комбінації вживає підліток.

В залежності від того, в якому стані перебуває підліток (сп’яніння, вихід з нього, або в перерві між прийомами наркотиків), ранні ознаки вживання наркотичних речовин можуть відрізнятися.

Ці стани характеризуються наступними ознаками:

- сп’яніння після вживання канабіоїдів (марихуана, гашиш або сленгові назви – план, драп, травка, дурь та ін.);
- гашишне сп’яніння: через 5-15 хвилин після паління виникає відчуття піднесеного настрою та приливу сил, сильний голод і спрага.

Психічний стан при сп’янінні коливається від немотивованої веселості, сміху, розгальмованості до тривоги, страху, агресивності. Зіниці у стані сп’яніння розширені, вони блищать, шкіра бліда, губи сухі. Відмічаються м’язові судоми, можуть виникати галюцинації. Закінчується сп’яніння тяжким сном, слабкістю, апатією.

В перервах між прийомами цих наркотичних засобів на перших етапах ніяких суттєвих змін у поведінці підлітків не відмічається. Через один-два місяці після регулярного (щоденного) вживання канабіоїдів можуть виникати такі ознаки: псується або безпідставно змінюється настрій, безсилля змінюється дратівливістю, агресивністю, порушується сон (сонливість вдень), з'являється головний біль, озноб, пітливість шкіри, тремор, підвищується артеріальний тиск.

Сп'яніння, викликане вживанням опіатів (екстракт з макової соломки, героїн та ін.):

після прийому наркотику виникає ейфорія (підвищення настрою), приємне відчуття комфорту та розслаблення, зіниці різко звужені, обличчя та шия червоніють, з'являється зуд шкіри, переважно шкіри обличчя. Під час сп'яніння підлітки малорухомі, шукають усамітнення та спокою. При необхідності вони можуть легко приховувати усі ознаки сп'яніння, окрім різко звужених зіниць.

При виході зі стану опійного сп'яніння зіниці розширені, може виникати нудота, блювання, біль у різних частинах тіла, підвищена температура тіла, зростання частоти серцевих скорочень, коливання артеріального тиску, безсоння, виділення з носу. Психічний стан характеризується дратівливістю, нестійким настроєм.

Залежність від опіатів виникає дуже швидко, особливо при внутрішньовенному шляху введення. У зв'язку із швидким виникненням залежності підліток часто намагається піти з дому, незважаючи на заперечення батьків. Часто штучно провокує конфліктні ситуації, щоб скористатися ними і піти з дому.

Сп'яніння, що виникає після вживання психостимуляторів (амфетамінів – екстазі, первертін, ефедрон та ін.):

- при цьому виді сп'яніння підвищується фізична активність, виникає ейфорія, почуття “невагомості”, увага швидко відволікається, посилюється статевий потяг, з'являється відсутність бажання спати, розширюються зіниці, з'являється м'язовий тремор, обличчя бліде, артеріальний тиск підвищений.

Вихід із амфетамінового сп'яніння супроводжується безсиллям, болем у різних частинах тіла, тривалим важким сном, підвищеним апетитом, тахікардією, похмурим настроєм та агресивністю. В перервах між вживанням наркотиків цієї групи, поведінка схожа на поведінку при вживанні опіатів.

Ранніми ознаками вживання наркотиків, незалежно від виду наркотичної речовини, можуть бути **наступні зміни у поведінці**, характері та фізіології підлітків:

- безпідставне зникнення підлітка з дому на досить тривалий час;
- пропуск занять, зниження успішності в навчанні;
- різкі зміни у поведінці (необґрунтована агресивність, замкнутість, зміна кола друзів, неохайність), що не були властивими раніше;
- поява відчуженості та брехливості;
- виникнення боргів у підлітків;
- зникнення цінних речей та грошей з дому, крадіжки;
- байдуже ставлення до навчання, до праці, колишніх захоплень;
- зникнення з дому або поява у підлітка таких хімічних речовин як столовий оцет, питна сода, перманганат калію, йод, ацетон та інші розчинники;
- наявність шприців, голок, гумових жгутів, таблеток, наркотичних речовин;
- поява в лексиконі нових жаргонних слів;
- наявність слідів від ін'єкцій у різних частинах тіла, особливо на передпліччі;
- розлади сну (безсоння або надзвичайно тривалий сон вдень, важке пробудження та інші симптоми);
- розлади апетиту (різке підвищення апетиту або його відсутність, вживання значної кількості солодощів, поява нестерпної спраги та ін.);
- коливання розміру зіниць (зіниці різко розширені або досить звужені), колір шкіри блідий чи сіруватий.

Наявність однієї або кількох вищеназваних ознак ще не дає підстав для ствердження того, що підліток вживає наркотики, однак це все ж повинно спонукати батьків, викладачів та близьких студента звернутися за консультацією до фахівців.